

Ключові повідомлення з питань адвокації: Притулок в Україні

УВКБ ООН тісно співпрацює з українською владою щодо створення системи надання притулку, яка розширює захист і сприяє довготривалому вирішенню проблем. На основі оцінки, розробленої спільно з Державною міграційною службою у 2018 році, а також спільної оцінки діяльності з біженцями та шукачами притулку у 2019 році, УВКБ ООН робить наголос на наступних пріоритетах для вдосконалення системи надання притулку у 2019-2020 роках:

- **Впровадити процедуру розгляду заяв про надання притулку в міжнародних аеропортах.** Хоча все більше пасажирів прибувають до аеропортів України, влада ще не запровадила процедури подачі заяв про надання притулку в міжнародних аеропортах. Внаслідок цього деякі особи, які бажають подати заяву про надання притулку, були позбавлені доступу до України; це ставить їх під загрозу примусової репатріації.
- **Забезпечити належне фінансування та процедури використання перекладачів.** Хоча Державна міграційна служба має на своєму веб-сайті реєстр перекладачів, система надання послуг перекладу не працює коректно на практиці. Владі бракує грошей для оплати перекладачів, і існує потреба у розробці процедур пошуку, найму та підготовки кваліфікованих перекладачів. На практиці органи влади, як правило, вимагають від шукачів притулку привести своїх перекладачів. Це ставить під загрозу якість перекладу і збільшує вірогідність корупції.
- **Забезпечити, щоб усі особи мали право подати заяву про надання притулку без зайвих бар'єрів, незалежно від того, як і коли вони прибули до країни.** В даний час, хоча всі особи мають право звернутися за наданням притулку, ті, хто в'їхав в країну незаконно або подали заяву із затримкою, повинні спочатку сплатити штраф за своє незаконне перебування в Україні. Наразі це 1700 грн. Багато шукачів притулку залишають свою рідну країну в жадливих обставинах, тому вони можуть не відповідати адміністративним вимогам для в'їзду в Україну на законних підставах, таких як володіння національним паспортом і візою. Крім того, часто новоприбулим особам, потрібен деякий час, щоб подати заяву про надання притулку. Часто затримки виникають з зрозумілих причин: наслідки травми, мовні бар'єри, відсутність інформації, почуття незахищеності та інші індивідуальні обставини. У поточній практиці особам, які не можуть дозволити собі сплатити штраф, відмовляють у доступі до процедури надання притулку; вони залишаються недокументованими в Україні, і вони піддаються ризику затримання та депортації. Це є серйозним ризиком для шукачів притулку; оплата затримання та депортації також обійдеться дорого для української влади. Право на отримання притулку не повинно зумовлюватися виплатою штрафу.
- **Шукачі притулку повинні користуватися свободою пересування; затримання є винятковою мірою і може бути виправдане лише з легітимною метою.** Кілька років тому законодавчими поправками була введена можливість альтернативного затримання. На практиці органи влади рідко реалізують ці альтернативи, а станом на кінець 2018 року в Україні було затримано 71 шукача притулку.
- **Особи повинні мати справедливую можливість оскаржити негативні рішення щодо надання притулку.** Наразі апеляційні терміни є занадто короткими (всього п'ять днів), а шукачі притулку, заяви яких було відхилено, не інформуються про причини відхилення.

- **Шукачі притулку повинні мати доступ до безкоштовної термінової медичної допомоги.** До початку нещодавньої реформи системи охорони здоров'я країни шукачі притулку мали цей доступ. У процесі реформи шукачі притулку були виключені зі списку груп, які мають доступ до безкоштовної термінової медичної допомоги, а також до безкоштовних медичних оглядів. В даний час шукачі притулку повинні сплачувати за ці послуги так само, як і інші іноземці, які тимчасово перебувають в Україні. Шукачі притулку не є туристами, і більшість з них не можуть дозволити собі платити.
- **«Доступ шукачів притулку до працевлаштування повинен бути простим і практичним.** Теоретично, шукачі притулку мають право на отримання дозволу на роботу, але на практиці система не дозволяє шукачам притулку отримати легальну роботу. Вимоги не є реалістичними: шукачі притулку повинні отримати пропозицію на роботу з зарплатою в розмірі десяти мінімальних заробітних плат (41730 гривень, або близько \$1500). Шукачі притулку не отримують фінансової підтримки від уряду. Щоб допомогти їм задовольнити свої основні потреби та підготуватися до місцевої інтеграції, пропонується надавати шукачам притулку право на роботу без отримання спеціального дозволу через певний період часу (наприклад, три-шість місяців після того, як вони подадуть заяву про надання притулку).
- **Забезпечити вивчення мови шукачами притулку та біженцями.** Це було їх найважливіше прохання під час спільної оцінки діяльності УВКБ ООН з біженцями та шукачами притулку у 2019 році. Влада поки що не впровадила жодної програми з вивчення мови. Мова є ключем до освіти, самостійності та інтеграції.
- **Взаємодія з шукачами притулку та громадами біженців.** У своїй роботі УВКБ ООН виявило, що громади біженців - чоловіки, жінки та молодь різних національностей – пропонують свої навички, енергію та рішення. Влада може створити консультативні органи для налагодження партнерства з цими громадами.
- **Усі особи, які мають потреби в міжнародному захисті, повинні мати можливість натуралізуватись після прийнятного періоду проживання в країні.** Особи, визнані біженцями в Україні, мають право на натуралізацію після трьох років, але особи, які мають інший статус міжнародного захисту - «додатковий захист» - не можуть подавати заяву на натуралізацію, не зважаючи на те, як довго перебувають в Україні. Особи під додатковим захистом, як правило, це ті, хто втікає від війни або широкомасштабного насильства, на відміну від індивідуального переслідування. Деякі з них залишаються в Україні протягом багатьох років, оскільки конфлікти у їх країнах не закінчилися. Ці особи хочуть зробити Україну своїм довгостроковим домом.

КОНТАКТИ

Електронна пошта: ukrki@unhcr.org, Tel: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

УВКБ ООН Україна: www.unhcr.org.ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Flickr: www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine